

Et med Arbeidsstudes Fedning anstillet Forsøg.

(Af Dokon. Neuigk. u. Verhandl., Nr. 110 1849.)

S Landoekonomist Tidende for Kurhessen, det første Quartalshefte 1849, læses en Beskrivelse af H. Meyer, Lærer ved Landvæsens-Institutet i Beberbeck, om et Dvægfednings-Forsøg, som under hans Bestyrelse blev foretaget med 10 Arbeidsstude paa Hohenheim i Vinteren 1847 og 48.

Disse Fedestude, siger Forfatteren, vare af Neckar-Rimburger-Racen, og ligesaa udmærkede ved deres Anlæg til at arbejde som til at fedes. De kunde i Foraaret før Markarbeidets Begyndelse sædvanligen kjøbes for 125 Fl. Stykket (= c. 94½ Rbd.) Ved Indkjøbet valgte man dem, som vare omtrent 4 Aar gamle, og af 1350—1400 Punds Vægt. — Efterat være brugte i 3½ Aar, sattes de paa Stald for at fedes. — Deres Indkjøbspriis maa ingenlunde forhøies med Renten af samme i de 3½ Aar, hvori de bleve brugte til Arbeide, thi den bør regnes Spandarbeidets Konto til Last, saavelsom al deres Underholdning imidlertid. Ikke desto mindre kunde deres Værdi i Midten af December 1847 ikke ansættes høiere end til 107 Fl. for Stykket, deels i Overensstemmelse med Dvægmarkedets Priser paa den Tid, nemlig efterat hele Aarets og især Esteraarets Arbeide var forrettet af dem, hvilket paa Hohenheim, hvor der i Esteraaret ikke bruges Verespænd, men de

maae arbeide næsten hele Dagen, ikke havde været lidet anstrængende for dem, ihvor rigeligt de end vare blevne fodrede imidlertid, — deels efter hvad de ved at slagtes kunde have været udbragte til; thi høiere end til 45 Punds Slagtervægt kunde 100 Pund af det levende Dyrs Vægt ikke ansættes, ei heller 1 Pund af dette magre Kjød betales høiere end med 10 Kr. ($=\frac{1}{5}$ Florin).

I Giennemsnit veiede enhver af disse Stude 1375 Pbd., da de den 16de December 1847 bleve satte paa Stald for at fedes. Deres Fedning fortsattes i fulde 80 Dage indtil den 4de Marts 1848. For at gjøre et Forsøg i det Store var deres Fodring fra den første til den sidste Dag uden nogen Forandring den samme saavel i Henseende til Mængde som Bestaaffenhed.

Hvert enkelt Stykke af dem fik dagligen:

12 Pbd. Hø, deels af 1ste deels af 2den Slæt	=	12 \mathcal{R}	Høværð
6 — Straafoder	=	3 —	—
24 — Kunkelroer	=	9 —	—
12 — Agren	=	20 —	—
4 — Dlbrygningsmasf	=	3 —	—
4 — Maisftraa	=	8 —	—
			<hr/>
			= 55 \mathcal{R} Høværð,

som de fik i følgende Orden:

Kloffen 5 om Morgenen blev givet et Foder sammenfaaret Hø og Straa tilligemed 6 Pbd. Agren; Kl. 6 et Foder Hø og Straa med 1 Pbd. Masf iblandet; Kl. 7 et lignende Foder; Kl. 8 et Foder Kunkelroer; Kl. 8½ et lignende Foder, og Kl. 9 et Foder Hø af 2den Slæt. Om Eftermiddagen fra Kl. 2 til 6 blev

fodret med de samme Ting i den samme Orden, og ugentligen fik hvert Hoved 1 Pd. Salt. Saaledes fik hver Stud i 80 Dage à 55 Pd. Høværd = 4400 Pd.; og alle 10 Stud ialt 44,000 Pd. Høværd.

Da de folgtes kostede de 1690 Floriner,
Deres oven anførte Værdi, da de bleve

opstaldede 1070 — og
bliver Foderlønnen de overskydende 620 Floriner.

Da disse 620 Floriner ere Betaling for de opfodrede 440 Ctr. Høværd., er altsaa 1 Ctr. Høværd blevet betalt med 1 Fl. 24½ Kr. = 26 Sølvgröschén.

Den Forøgelse i Vægt, som hvert enkelt Hoved i Gjennemsnit opnaaede, var fra 1375 til 1600 Pund. Naar, som med Grund kan antages, 100 Pund af det levende Dyr's Vægt give 60 Pund af det slagtede Dyr's Vægt og hvert Pund Kjøb ansættes til 10½ Kr., skjønnes de at være blevne omtrent betalte efter deres virkelige Værdi.

Risiko, Saltet, Strofoderet og de særegne Omkostninger ved Røgtningen formenes ligesaa rigtigt som simpelt at være erstattede i den erholdte Gjødning, hvorfor disse Udgiftsposter her forbigaaes saavel som Afdrag og Rente af Bygningscapitalen (og et Fjerdingaars Rente af den i Dvæget varende Capital).

Uden noget Hensyn til enkelte af disse Dyr's forskjellige Qualiteter, have de af dem tiltaget meest i Vægt, som, da de bleve opstaldede, vare de meest medtagne af deres havte Arbeide. Det var saare paafaldende, som disse Dyr toge til i de første 50 Dage; foruden det tilstræffelige Foder var jo den forundte

Hvile Aarsagen hertil. De af dem, som ved Opstaldningen havde det bedste Hulb, havde en ringere, dog en stadig og stedse en fuldkommen tilfredsstillende Forsøgelse i Bægt. Veiningerne paa Brovægten, som hver 8de eller 14de Dag bleve foretagne og sammenholdte med Maalningerne med Dombasles Maalebaand, gave meget vækkende Resultater, hvilket efter den forskjellige Proportion i Dyrenes Bygning ikke kunde ventes anderledes.

(Det af Forfatteren herom videre Anførte er en Bekræftelse paa det som Thær har sagt derom i sine ved Drewsen oversatte „Grundsætninger for Landoekonomien“ 4de Deel, Side 340; og i 1ste Parfus af samme 66de § findes den her under Navn af Brovægt anførte Bægt tilstrækkelig beskrevet. Ders.)

Det synes maaskee besynderligt, at i hele Fødningsperioden Fodringen vedblev baade i Henseende til Bestaaenhed og Mængde at være den samme; men det er allerede antydet, at man ved dette Forsøg vilde erfare, hvilket Resultat en saadan Fremgangsmaade vilde give.

At der ikke kan indvendes Noget imod den stærke Fodring i Begyndelsen af Fødningen, derfor er Dyrenes vedholdeude gode Sundheds-Tilstand og deres tiltagende Bægt os Borgen; at derimod i Fødningens sidste Stadier de givne Fodermidler ikke længere vare tilstrækkelige til at bevirke nogen egentlig Bægtsforøgelse, derfor taler den af os gjorte Erfaring, at disse Dyr, efter at være fødte i 60 Dage, tiltoge kun lidet, skjøndt det jo ikke kan nægtes, at de i den sidste Tid vandt i

udvortes Anseelse, og at Kjødet sikkerligen ogsaa tiltog i Godhed. Det er et slaaende Beviis for Rigtigheden af den Regel, at Fodergivterne, i Mængde og Bessaffenhed, stedsse bør staae i Forhold til Fededyrenes stigende Bægt, og at der bør tages Hensyn til, at deres Constitution ved Fedningen bliver stedsse svagere.

Idet vi saaledes tale Dvægfedningens Sag og forsikre, at det ved Dvægghold ikke er muligt at udbringe Fodermidlerne til en høiere Priis, end naar man anvender dem til Fedning, da støtte vi denne vor Overbeviisning ikke blot paa det enkelte her anførte Exempel, men vi kunne forsikre, at vi i flere Aar her have udført Fedningen med lignende Udfald, ligesom vi ogsaa ved vort tidligere Ophold hos Hr. Helbig i Posen have haft de samme Resultater. Og saa meget mere bør vi anbefale Dvægfedning, som det ikke blot er dem, som kunne opstalde større Partier af Dvæg, der kunne have Fordeel heraf, men ogsaa enhver mindre Eiendomsbesidder, naar han med Sagkyndighed driver Sagen.

Det er med Tal at Beviiset for denne vor Paa-stand skal føres, og derfor sammenligne vi hermed den directe Udgift og den directe Indtægt, som Malkeqvæget medfører. Naar vi antage, at en Ko levende veier 1000 Pund, da, eftersom den for hver 100 Punds Bægt dagligen behøver 3 Pd. Høværð, saa behøver den for de 1000 Pund dagligen 30 Pd. Høværð, og i 365 Dage 110 Ctn. Høværð. Antage vi fremdeles, at Koen, foruden Productionen af en Kalv, aarligen skal

give Mælk af det femdobbelte Beløb af sin levende Vægt, da maa den baade være af en god Race og nyde en særdeles omhyggelig Behandling.

Vi ville nu antage, at dette virkelig forholder sig saaledes, og at Koen foruden Kalven aarligen giver 5000 Pund Mælk. — 30 Pund Mælk give 1 Pbd. Smør à $6\frac{1}{2}$ Solvgröschén (=c. $27\frac{1}{2}$ Rbf.), og 15 Pbd. affkummet Mælk give 1 Pbd. Ost à $1\frac{1}{2}$ Sgr.; altsaa give

5000 Pbd. Mælk 166 Pbd. Smør . 35 Thlr. 29 Sgr.
dito affkummet Mælk give 333

Pbd. Ost 16 — 20 —
og Kalvens Værdi, 16 Dage gammel 5 — 11 —

Den directe Indtægt er altsaa 58 Thlr. = Sgr.

Den directe Betaling for 1 Ctn. Høværd, anvendt paa Fedeqvæg, beløb 26 Sgröschén.

Den directe Betaling for 1 Ctn.

Høværd, anvendt paa Mælkføer, beløb 15 $\frac{1}{2}$ —

og bliver 1 Ctn. Høværd ved Fedeqvæg fremfor ved Mælkføer udbragt til en

høiere Priis af 10 $\frac{1}{4}$ Sgr.

*

*

*

I det følgende Nummer af samme Blad læses en mærkværdig Jagttagelse, som en i Nærheden af York boende Landmand, Marshal, har gjort, og hvormed flere af Omegnens Landmænd, ved at udføre samme i

det Store, have fundet sig fuldkommen tilfredsstillende. Istedetfor til Dvægsfedning at bruge Oliefager og straaet Sæd, lader han malet Hørfros fuge tilligemed Meel af enten Erter, Bønner, Rug eller anden Sæd. Til et Kreatur paa 600 Pd. levende Vægt bruger han dagligen af Hørfrosmelet indtil 2 Pd. og af det andet Meel omtrent dobbelt saameget, kogt i 20 Potter Vand; denne Belling paagydes og indblandes i andet Foder, medens den endnu er varm. Da denne Beretning kan læses i Lunos landoekonomiske Tidende, 23de Hefte 1849, ville de, som ønske at vide Mere om den derved brugte Fremgangsmaade, der kunne finde det.